

Sygn. akt V CZ 80/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. J.

przeciwko E. Z.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 grudnia 2017 r.,

zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 12 maja 2017 r.,

**uchyla zaskarżone orzeczenie, pozostawiając Sądowi  
Apelacyjnemu w [...] rozstrzygnięcie o kosztach postępowania  
zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie.**

UZASADNIENIE

Powódka A. J. wniosła o zasądzenie od pozwanego – E. Z. kwoty 75.000 zł z odsetkami ustawowymi.

Pozwany E. Z. wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z 21 września 2016 r. Sąd Okręgowy w [...] zasądził od pozwanego na rzecz powódki 22.989,77 zł z ustawowymi odsetkami i odsetki za opóźnienie od 10 maja 2016 r., oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Wyrokiem z 12 maja 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...] uchylił wyrok Sądu Okręgowego z 21 września 2016 r. w punkcie 1, 3, 4 i 5 w całości i w punkcie 2 odnośnie do rozstrzygnięcia o żądaniu zapłaty 30.582,23 zł z odsetkami i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że jeśli powódka zgłosiła w pozwie roszczenie o obniżenie ceny przewidziane przez art. 560 § 1 k.c., to Sąd Okręgowy powinien rozstrzygnąć o nim z uwzględnieniem przesłanek, o jakich mowa w art. 560 § 3 k.c., a za niezbędne do ich zbadania uznał powołanie biegłego rzeczoznawcy majątkowego posiadającego wiedzę specjalistyczną w zakresie budownictwa lub zespołu biegłych rzeczoznawców majątkowych i biegłego z zakresu budownictwa. Wyniki tych dowodów pozwoliłyby na ustalenie, czy wady i odstępstwa od projektu wpływają na wartość budynku nabytego przez powódkę.

W zażaleniu na orzeczenie z 12 maja 2017 r. pozwany zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. przez błędne uznanie, iż Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy.

Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu zażaleniowym prowadzonym na podstawie art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c., Sąd Najwyższy bada tylko, czy wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki wydania orzeczenia kasatoryjnego, którymi są: nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji, nierozpoznanie przez ten sąd istoty sprawy oraz sytuacja, gdy wydanie wyroku przez sąd drugiej instancji wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego

w całości. Zażalenie przewidziane w art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku, czy prawidłowości zastosowania przez sąd drugiej instancji przepisów prawa procesowego niezwiązanych z podstawami kasatoryjnego orzeczenia, lecz skierowane jest przeciwko uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania. Ocenie Sądu Najwyższego może być zatem poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej, jako odpowiadającej powołanej podstawie kasatoryjnego rozstrzygnięcia.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny jako przyczynę wydania orzeczenia kasatoryjnego powołał nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy jej istoty „co do zasadności roszczenia powódki dotyczącego obniżenia ceny za nabyty budynek”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał on zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie.

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy dokonuje się po przeanalizowaniu żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. W niniejszej sprawie powódka wniosła o zasądzenie na jej rzecz kwoty 75.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, a podstawy żądania upatrywała w tym, że pozwany zataił przed nią, iż budynek na nieruchomości, którą od niego kupiła wzniosł niezgodnie z projektem. Niektóre z tych wad powódka próbowała usunąć, na co wydatkowała określone kwoty, inne wady pozostały w budynku i powodują zmniejszenie jego wartości i użyteczności. Takie żądanie powódki rozpoznał i ocenił Sąd Okręgowy.

Z motywów orzeczenia wynika, że Sąd Apelacyjny w większości zaakceptował ustalenia Sądu Okręgowego, ale nadto wskazał na konieczność ich uzupełnienia w zakresie niezbędnym do zastosowania podstawy prawnej, w której - jak przyjął - żądanie powódki znajduje oparcie. Sąd Apelacyjny wskazał przy tym na art. 560 § 1

k.c. i potrzebę oceny przesłanek określonych w art. 560 § 3 k.c., a doniosłych dla oznaczenia stopnia, w jakim należy obniżyć cenę za nieruchomość zabudowaną budynkiem wybudowanym z odstępstwami od projektu, którą powódka kupiła od pozwanego. Przedmiotem zawartej przez strony umowy sprzedaży była zatem nieruchomość zabudowana o określonych cechach. Ich brak nie musi wprawdzie wpływać na trwałość konstrukcji budynku, ale może obniżać jego walory użytkowe w okresie eksploatacji i podnosić jej koszty, co przekłada się na wartość budynku.

Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do podstawy prawnej rozpoznawanego roszczenia nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy, nawet jeśli ocena roszczenia na właściwej podstawie wymaga uzupełnienia postępowania dowodowego w pewnym zakresie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1999 r., II UKN 589/98, OSNP 2000, nr 12, poz. 483). Okoliczności przytoczone przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wydania kasatoryjnego orzeczenia nie świadczą o tym, żeby Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, w znaczeniu podanym wyżej, a co najwyżej, że popełnił błędy w związku z jej oceną prawną. Zadaniem sądu drugiej instancji w postępowaniu cywilnym nie jest samo tylko zbadanie zarzutów podniesionych przez stronę w ramach zgłoszonego środka zaskarżenia, lecz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy. Jeśli sąd ten stwierdzi, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji było dotknięte wadami, tak gdy chodzi o rodzaj dowodów przeprowadzonych przez ten sąd, jak i sposób ich oceny, ale także gdy stwierdzi, że prawidłowe zastosowanie prawa materialnego wymaga uzupełnienia ustaleń faktycznych, to ma obowiązek we własnym zakresie ustalenia te uzupełnić, a dowody ocenić ponownie.

Z tych względów - na podstawie art. 394<sup>15</sup> § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z 394<sup>1</sup> § 3 i art. 108 § 2 oraz art. 398<sup>21</sup> k.p.c. - Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi drugiej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

jw

kc